

A36856

9(c2)

С 429

Олег СКИРДА

ЖДАНИМ

Сторичний

НАРИС

ЗМІСТ

<i>Від автора</i>	3
Природа рідного краю.....	5
З історії виникнення села.....	10
Встановлення радянської влади.....	29
Голодомор 1932 – 1933 років.....	34
Село у роки Великої Вітчизняної війни. 1941 – 1945.....	48
Післявоєнна відбудова. Колгоспне життя.....	87
Охорона здоров'я.....	92
Освіта.....	94
Культура.....	97
Спорт.....	99
Чорнобильська трагедія.....	100
Видатні земляки.....	102
Заключне слово.....	108
Джерела та література.....	109
Фотогалерея.....	112

Голодомор 1932 – 1933 років

Не оминув Ждани Голод 1932 – 1933 років, який був спричинений насильницькою колективізацією, масовим розкуркуленням, горезвісними хлібозаготівлями, репресіями. Ознайомившись навіть із мізерною частиною спогадів очевидців про події тих років, жахаєшся. Адже все, що діялося тоді, нагадує страшну казку, моторошний сон, тим паче, що газети того періоду кричали фотографіями веселих ситих колгоспників, яким «жити стало краще, веселіше». Про те, як «краще» і як «веселіше», ми дізнаємося з розповідей, які зберегла людська пам'ять. За даними «Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні. Полтавська область», у Жданах разом із хутором Церковна Долина померло від голоду 247 чоловік, але ці дані неповні, померло набагато більше людей.

У квітні 1992 року в пам'ять про померлих з ініціативи Василя Івановича Темченка та ради ветеранів села на сільському кладовищі на місці захоронень 1932 – 1933 років встановлено пам'ятний знак – дерев'яний хрест на насипному кургані.

Ось як згадують страхіття Голодомору, мешканці села.

Марія Василівна Гнибіда: *«Народилась я в 1914 році. Було мені три місяці, як загинув на імперіалістичній війні батько. Мати залишилася із шістьма дітьми. Все ж якось жили, бо землі нам наділили сім десятин. Сіяли пшеницю, овес, городину. Продуктовий податок здавали вчасно, лишки продавали чи обмінювали. Але таке життя було нетривалим. У 1929 році почали агітувати вступати в колгоспи. Люди не хотіли, але комітет незаможників розгортав свою роботу все ширше. Один чоловік на прізвище Шульга, коли при розкуркуленні описували майно, говорив: «Був у мене листок паперу, то я сіни описав, а на хату не вистачило». Усе при розкуркуленні забирали у людей, а тоді на толоці продавали. Самі ж незаможники його й купували, хто*

хату, хто спідницю. Перед страшними днями голоду позабирали у людей багато харчів, зерна і всього іншого. Їсти було нічого, і людей мерло дуже багато. Через дорогу від нас жила сім'я – чоловік і жінка, два сири, донька Маруся. Усі померли. Дівчинка ледь ходила, а тоді вбралася у святковий одяг, лягла на лаві та й заснула навіки «по-людськи».

Хоронили померлих, де приходилось. Бувало, викопують яму на одного, а сусіди просять, щоб і їхніх рідних у ній поховали, бо не було сил копати. В одних сусідів померли брати, викопали для них яму. А прийшов дід Петро та й просить:

- Захуйте і мою бабу!
- Та вона ж ще жива, – йому у відповідь.
- Доки доведу, то помре, – сказав дід.

Наша сім'я залишилась, врятувала картопля та діжка квашених буряків. Варили борщ, так і вижили. Почалась весна, потім літо. Незаможники думали, що ми вмерли, і засіяли нашу землю гречкою. А брат поїхав, побачив, уночі скопив трохи, обмолотив, пекли з того борошна пампушки, варили галушки, так і харчувались.

Голод погнав людей до колгоспів, бо в них трохи підгодовували тих, хто міг ходити на громадські роботи. Отака була приманка. Після пережитого нікуди було подітись, усі вступали. Згадую тепер, що ми тоді тільки не їли: різні бур'яни, рогіз, гнилу картоплю. У деяких сім'ях жаліли різати корову, а тоді вмیرали, а вона залишалась. Ніколи не забуду односельців із пухлими, як колодки, ногами, що потріскались, мов переспілі огірки. Прямо під тинами лежали трупи, які всі обминали.

Допомоги було чекати ні від кого, кожен рятував своє життя, як міг, але вижити вдалося не всім».

Одним із перших свідчення про ті жахливі події записав 27 вересня 1992 року завідуючий сільським музеєм Василь Іванович Темченко.

Яків Лаврентійович Дружинець: «Весною 1933 року не було чого їсти, але були втаєні золоті речі: серги, хрестик, перстень і десяток копійок золотом. Вирішили, щоб уникнути голодної смерті замінити золоті речі на хліб. Мати налагодила мені торбинку з коржиками (маторжениками) спеченими з макухи, лободи та листя, та кошик із речами, які необхідні в дорозі: ніж, чашка, ложка, рушник, дрібок солі, бутилка з водою та ряднина. Золоті речі були зашиті в піджак, який мав такий вигляд, що не визивав ніяких заздрощів. Рано вранці вийшов на шлях і пішов на Лубни, щоб сісти на поїзд і поїхати в Київ. Перекинуті

через плече зв'язані торба і кошик були важкими для ослабленого через недоїдання організму, тому в дорозі часто відпочивав, вибираючи надійне місце, щоб ніхто не забрав моїх речей. Особливо боявся, коли ішов через ліс. Коли прийшов на вокзал у Лубнах, то побачив там жахливу картину. Люди грязні, обідрані, стогнуть, просять милостині з простягнутими руками. Я не міг не проявити милосердя і вирішив дати деякому своїх маторжеників. Приїхавши в Київ рано, пішов на ринок, що на Подолі, де побачив сумну картину, під полками і на землі лежало багато мертвих і тих, що вмирали. Багато кричали «Хочу пити!», але на їх крик ніхто не звертав уваги, бо їх було дуже багато. За мої золоті речі в Києві у євреїв виміняв буханку хліба і більше пуда муки і повернувся в Лубни. Знову ж таки, йдучи через ліс на Тишки, остерігався, старався держатися гурту, щоб не забрали муку. З великим страхом добрався я додому і приніс муку, що було великою радістю для моїх рідних.

У Жданах голод забрав багато людей. Попросили і мене з Олексієм Дубинкою викопати яму для поховання померлих з голоду, що ми й зробили. Мертвих було багато, і могилу наклали повну без гробів. Коли закидали, то аж земля ворушилася. Це страшна картина».

Свідчення старожилів села про голод 1932–1933 років збирали також у 2005 році члени туристично-краєзнавчого гуртка Жданівської ЗОШ I–III ступенів під керівництвом Сергія Миколайовича Манойленка.

Оксана Максимівна Манойленко: «У часи голоду мені було 14 років. Причини голоду криються в політиці влади. Спочатку вимагали здати всі лишки сільськогосподарської продукції. Пізніше представник влади на прізвище Шульга, разом з активістами, а це чоловік чотири, приходили до будь-якого двору і шукали все, що могло бути придатним у їжу. Якщо щось знаходили, то забирали, а куди його дівали, невідомо».

Весною 1933 року вся наша сім'я почала пухнути з голоду. У їжу почали вживати квіти конюшини, листя липи, цвіт акації, щавель. Одного разу, коли я поверталася з кошиком квітів конюшини додому, мене зустрів материн брат, який працював на той час у Чорнухах. Він був партійний. Побачивши мене, він заплакав і взяв мене на руки. Дядько сказав батькові, щоб він приїхав до нього в Чорнухи по гроші й борошно. Наступного дня батько верхи на коні поїхав у Чорнухи. Материн брат дотримав слова і дав батькові 80 рублів грошей та 20 кілограмів пшеничного борошна. Мати майже зразу замісила тісто і наварила балабушок. Родичі дали невеличкий горщик сметани. Мати простелила долі рядно і

поставила миски з балабушками і сметаною. Ми всі їли, і нам здавалося, що нічого добрішого ще ніхто не пробував. Батьків брат – дядько Іван; працював у колгоспі охоронцем. За роботу йому давали пайок – три літри віяного молока. Ще він міг взяти трішки сироватки. Його дружина пекла для дитсадка хліб і могла викроїти для сім'ї маленьку хлібинку.

У школі в той час дітям давали гарячі обіди – суп із сої. Їжу отримували ті, хто працював у колгоспі. Їм варили галушки з прілого яшного борошна. Заробіток колгоспника був мізерним – стакан прілого яшного борошна. Мати брала і мене на поле, щоб і мене записали і дали й мені стакан борошна.

Люди помирали цілими сім'ями. Ховали їх у великих ямах на кладовищі. Робили це ті, хто був здоровіший. Вони копали ями, виносили і відвозили та ховали померлих. Ховали без трун. Дуже важко було мені. Мати посилала на запілля прополоти квасолі. Я йду, а воно плується, що стою на місці, бо дуже всі були ослаблені. Весною 1933 року мене вже були винесли з хати на ряднині, бо думали, що я вже мертва, а я ожила і вижила, а дуже багато людей померло. І скільки було померлих, ніхто не знає, бо їх ніхто не лічив».

Іван Олександрович Пономаренко: «У 1932 – 1933 роках був голод. Причинами голоду були заходи влади, спрямовані на колективізацію. Селяни, що отримали землю, самі господарювали на ній і йти до колгоспів не хотіли. Тоді влада вирішила позбавити селян засобів до існування і провести колективізацію насильницькими методами. У людей забирали все, що хоч якось годилося у їжу: горщик квасолі, дрібну картоплю, склянку пшона. Виконували ці завдання так звані «буксирні бригади», які формувалися із селян-активістів. У Жданах такими активістами були Шульга і Бутко. Якщо зерно шукали у Жданах, то члени «буксирної бригади» могли бути із Снітина чи якогось іншого села. Спочатку селянину наказували здати лишки продуктів, і якщо селянин, здавши їх, казав, що вже нічого немає, тоді за справу бралася «буксирна бригада». Члени бригади цівками та шомполами перевіряли садибу селянина у пошуках зерна. Серед цих людей були й ті, хто з розумінням ставився до становища селян. Деякі з членів бригади, знайшовши заховані продукти, могли тихенько порадити господарю переховати їх.

Щоб вижити, люди намагалися приховати трішки зерна на чорний день. Мій батько викопав у конюшні яму, обставив її кулями соломки і засипав зерном. Зверху зерно прикрили соломкою і затрамбували землею. Частина зерна вивезли до родичів у село Мелехи Чорну-

хинського району. Ще півтора мішка було заховано у грубу. Батько суворо наказав нікому не говорити про місце переховування хліба. Дехто з людей ховав зерно прямо на полі чи городі, і бувало так, що хтось міг підслідкувати і викрасти заховане.

Голод гнав людей до колгоспів. Хоч і з великою неохотою, але до колгоспу вступив і мій батько. Із зовсім маленького поросятка він вигодував кабана, продав його, доклав ще грошей і купив воза на залізному ходу. Батькові дуже не хотілося віддавати цього воза до колгоспу.

З часом закінчилися приховані запаси зерна, і сім'я весною 1933 року почала голодувати. Я вже почав пухнути з голоду, але врятувало те, що на городі було посіяне жито, а точніше не жито, а життій відходи. Коли жито почало колоситися, його косили, сушили і обчисували у жлукту до зернини. Зерно мололи на жорнах і пекли оладки.

У селі були випадки, коли з голоду помирали цілими сім'ями. Так було і з сім'єю Порфирія Добрянського».

Михайло Степанович Пономаренко: «У 1932–1933 роках був голод, не від того, що не вродило, а тому, що була така політика. Приходили і забирали все: борошно, картоплю і даже одержину. До двору під'їжджала підвода, а на підводі души шість людей. Вони ходили і шукали скрізь, брали цінки, шомпола і шукали. Де земля була м'яка, там могло бути щось заховане. Хто мав свій наділ і щось із зерна, той ховав зерно прямо в полі. Тому шукали зерно і по полях. Ті, хто приходив з обшуком, не показували ніяких документів, бо це були представники влади. Цих людей боялися, хоч і ходили вони без зброї. Якогось спротиву люди не чинили, бо боялися влади. На відміну від більшості жителів села ці люди не голодували, бо у них були продукти, забрані у людей.

Наша сім'я була бідна, то нічого з продуктів не ховали – не було чого ховати. Часто їли те, на що зараз і не подумаєш – листя липи, цвіт акації, зелені листочки часнику, цвіт конюшини. Одного разу у нас був качан капусти, так здавалося, що нічого добрішого немає. Були сім'ї, де батьки померли з голоду, а діти осталися живі. Люди часто помирали прямо на вулиці. Маленькі діти плакали біля своїх мертвих батьків і просили у людей їсти: «Ма. Та. Ї. (Мамо. Тату. Їсти)». Таких дітей забирали до патронату, їм там давали їсти і доглядали за ними. Це все робилося з колгоспу. Якщо хто й хотів допомогти один одному, то не було чим.

З чотирнадцяти років я пішов працювати до колгоспу, бо тим, хто там працював, давали грам двісті дерті на день. Вдома мати

з цієї дерті варила юшку, яка була не мащена і часто не солена. Колгоспникам готували їжу у великому казані, це теж була юшка. Батьки також працювали у колгоспі. Коли працювали на жниввах, то мати або батько, якщо могли, то наминали з колосків зерна і ховали у карманах. Дома те зерно мололи на жорнах і пекли з нього хліб. Взяти зерна додому ніхто не мав права, але люди хотіли їсти і хоч жменьку, якщо повезе, ховали у полі одержини. Збирати колоски чи якісь залишки городини не дозволяли. У селі й колгоспі було сорок охоронців, які охороняли комору і поля. Померлих хоронили у великій ямі на сільському кладовищі. Звозили їх кіньми по наряду з колгоспу. Людей померло дуже багато, ніхто точно не знає, бо не рахували їх».

Петро Пилипович Чиргинець: «У 1932 році у Жданах голоду як такого не було і голодних смертей практично не було. Голодувати почали весною 1933 року. Хліба не було, і люди харчувалися оладками, для приготування яких використовували квіти конюшини, листя липи, лободу, макуху. В нашій сім'ї були коштовності – золотий перстень і золоті монети. Їх було обмінано у Лубнах в «торгсіні» на продукти – пшоно та борошно.

Найбільше від голоду страждали в сім'ях, де були малі земельні наділи та багато дітей. Так, в сім'ї Мициків землі було не більше шести соток, а сім'я складалася з батьків та п'ятьох дітей. З голоду померло три сини, а дві дочки вижили. Легше було тим, у кого була корова або коза. Кухоль молока допомагав багатьом дітям і дорослим. У Жданівській школі для дітей із бідняцьких сімей та дітей тих, хто вступив до колгоспу, готували гарячі сніданки – затірку. Багато людей недоїдало і голодувало. Помирали цілими сім'ями, так померли наші сусіди Отченашенки і сім'я Добрянських.

Рідко коли люди допомагали один одному. Не було чим допомагати, та й всі переживали за себе. Коли сім'я сідала до столу обідати чи вечеряти, то хату старалися замикати, щоб у разі появи гостя не саджати його до столу і не ділитися з ним обідом».

Список жителів села Ждани, померлих під час Голодомору 1932 – 1933 років.

Вулиця Травнева (Замісток).

1. Безсмертний Фирс.
2. Безсмертний Іван Фирсович.
3. Безсмертний Андрій Фирсович.
4. Безсмертна Варвара Фирсівна.

5. Безсмертна Тетяна Фирсівна.
6. Дружинець Пилип Каністратович.
7. Дружинець Софія.
8. Дружинець Іван Мусійович.
9. Чобітько Іван Федорович.
10. Чобітько Андрій Федорович.
11. Кривенченко Петро Панасович.
12. Кривенченко Пилип Панасович.
13. Белеверя Максим.
14. Белеверя Прокіп Максимович.
15. Горбатенко Параска Василівна.
16. Горбатенко Петро Іванович.
17. Горбатенко Дмитро Іванович.
18. Темченко Павло Якович.
19. П'ятаченко Григорій Семенович.
20. Каліберда Федора Самійлівна.
21. Каліберда Іван Григорович.
22. Мисько Василь.
23. Мисько Тетяна Василівна.
24. Мисько Варвара Василівна.
25. Петренко Трохим Григорович.
26. Петренко Василь Григорович.
27. Авраменко Ольга Радивонівна.
28. Чобітько Уляна Філімонівна.
29. Чобітько Фалимон.
30. Пархоменко Марія Василівна.
31. Гнибіда Антін Макарович.
32. Гнибіда Ялисовета.
33. Петренко Павло Григорович.
34. Мисько Наталка.
35. Мисько Марія.
36. Мисько Настя.
37. Мисько Палажка.
38. Мисько Ганна.
39. Пономаренко Василь Миколайович.
40. Пономаренко Марія Миколаївна.
41. Притиск Гордій.
42. Притиск Мелашка.

43. Пономаренко Софія Гаврилівна.
44. Манойленко Ярмола.
45. Манойленко Уляна.
46. Яценко Оксана.
47. Якименко Антон.
48. Манойленко Семен.
49. Олефіренко Павло Лаврентійович
50. (дитина)
51. (дитина)
52. (дитина)
53. Олефіренко Михайло Махтейович.
54. Руський дед Василій.
55. Горященко Меркурій.
56. Павленко Михай.
57. Покидько Сидір.
58. Галич Іван.
59. Галич (сестра Івана).
60. Чопко Огій.
61. Дзина Йосип.
62. Дзина (дружина Йосипа).
63. Білан Яків.
64. Білан (дружина Якова).
65. Брюховецький Хома.
66. Брюховецька (дружина Хоми).
- Вулиця Леніна (Довгалівка).*
67. Галич Борис Лук'янович.
68. Денисенко Семен.
69. Денисенко Палажка.
70. Денисенко Яків Семенович.
71. Рясний Григорій.
72. Рясна (дружина Григорія).
73. Рясний Михайло.
74. Рясна Меланія.
75. Рясна (дочка їх).
76. Рясний Григорій.
77. Рясний Віктор.
78. Рясний Василь.
79. Старун Іван.

80. Старун Марія.
 81. Старун Іван (син Івана та Марії).
 82. Сім'я по-вуличному Рюрики
 83. 4 чоловіки.
 84. Власенко Ілько.
 85. Темченко Григорій.
 86. Темченко Олександр.
 87. Темченко Михайло.
 88. Манойленко Варвара Герасимівна.
 89. Стадніченко Марія.
 90. Стадніченко Одарка.
 91. Стадніченко Клавдія.
 92. Стадніченко Ольга.
 93. Виноградський Ларіон Пилипович.
 94. Виноградська Ганна Ларіонівна.
 95. Пономаренко Лука Миколайович.
 96. Пономаренко Марко Миколайович.
 97. Пономаренко Іван Миколайович.
 98. Пономаренко Ганна Оникіївна.
 99. Старун Уляна Оверківна.
 100. Старун Павло.
 101. Старун Данило.
 102. Сокіл Віктор.
 103. Сокіл Василь.
 104. Сокіл Григорій.
 105. Чобітько Ганна Іванівна.
 106. Пономаренко Павло.
 107. Пономаренко (дружина Павла)
 108. Пономаренко Василь Миколайович.
- Вулиця Набережна (Залужся).*
109. Олефіренко Корній Онифатійович.
 110. Олефіренко Явдоха.
 111. Олефіренко Семен Корнійович.
 112. Олефіренко Григорій Корнійович.
 113. Олефіренко Наталка Корнійвна.
 114. Пономаренко Іван Петрович.
 115. Пономаренко Василь Харламович.
 116. Пономаренко Іван Васильович.

- 117. Брюховецький Іван.
- 118. Хмизенко Микола.
- 119. (син)
- 120. (син)
- 121. Горбатенко Іван Овсійович.
- 122. Горбатенко Василь Овсійович.
- 123. Горбатенко Григорій Пилипович.
- 124. Прокопенко Катерина Пилипівна.
- 125. Олефіренко.
- 126. Олефіренко (Трикози).

Вулиця Петровського (Отчинашівка).

- 127. Горбатенко Векла Микитівна.
- 128. Горбатенко Катерина Гнатівна.
- 129. Горбатенко Ольга Гнатівна.
- 130. Горбатенко Явдоха Гнатівна.
- 131. Горбатенко Уляна Гнатівна.
- 132. Яценко Іван Мамонтович.
- 133. Яценко Григорій Іванович.
- 134. Мицик Іван Тимофійович.
- 135. Мицик Григорій Тимофійович.
- 136. Мицик Андрій Тимофійович.
- 137. Прокопенко Іван Кирилович.
- 138. Олефіренко Андрій Федорович.
- 139. Добрянський Порфирій Григорович.
- 140. Добрянська Ганна.
- 141. Добрянський Микола Порфирович.
- 142. Добрянський Григорій Порфирович.
- 143. Добрянський Іван Порфирович.
- 144. Ісенко Ілько Іванович.
- 145. Ісенко Михайло Іванович.
- 146. Махиня Оксана.
- 147. Махиня Василь Трохимович.
- 148. Махиня Настя Трохимівна.
- 149. Махиня Віра Трохимівна.
- 150. Ісенко Максим.
- 151. Ісенко Мефодій Максимович.
- 152. Ісенко Горпина Максимівна.
- 153. Ісенко Онуфрій Максимович.

154. Кучер Андрій Андрійович.
155. Матейко Олексій Михайлович.
156. Лисенко Капитон Купріянович.
157. Романенко Овдій.
158. Романенко Мар'яна.

Вулиця Тютюнників.

159. Тютюнник Семен.
160. Тютюнник Павло Семенович.
161. Тютюнник Микита Семенович.
162. Вираз Палагея.
163. Вираз Олена.
164. Вираз.
165. Олефіренко Омелян Радивонович.
166. Олефіренко Ігор.
167. Олефіренко.
168. Кожома Ганна.
169. Церковний Степан Орихтійович.
170. Церковна Тетяна Ялисеївна.
171. Церковний Григорій Степанович.
172. Церковна Олена Степанівна.
173. Кравченко Устина Михайлівна.
174. Кравченко Гаврило Ларіонович.
175. Олефіренко.
176. Олефіренко.

Хутір Церковна Долина.

177. Олефіренко Панас Кирилович.
178. Олефіренко Ялисавета.
179. Пономаренко Іван.
180. Ткаченко Василь Петрович.
181. Яценко Василь Микитович.
182. Яценко Андрій Васильович.
183. Даценко Марія.
184. Настечко Іван.
185. Настечко Ялисовета.
186. Кривенченко Сергій.
187. Кривенченко Марія.
188. Петренко Григорій.
189. Петренко Оксана.

190. Безсмертна Софія Фирсівна.
191. Прокопенко Пилип Іванович.
192. Прокопенко (дитина).
193. Прокопенко (дитина).
194. Горященко Меркурій.

Список, складений завідуючим сільським краєзнавчим музеєм Василем Івановичем Темченком разом із старожилами села по вулицях і кутках, де вони проживали.

Вулиця Травнева (Замісток): Павло Михайлович Стець, Петро Федорович Чобітько, Василь Степанович Макуха.

Вулиця Леніна (Довгалівка): Карпо Борисович Галич, Григорій Олександрович Галич, Степан Федотович Чобітько, Дмитро Іванович Ярмоленко.

Вулиця Набережна (Залужжя): Антон Никифорович Брюховецький, Михайло Петрович Пономаренко, Петро Якович Горбатенко.

Вулиця Петровського (Отчинашівка): Петро Пилипович Чергинець, Яків Сергійович Махиня, Дмитро Кузьмович Белеверя.

Вулиця Тютюнників (хутір): Пилип Михайлович Трикоз, Петро Якович Горбатенко.

Але життя йшло своєю чергою. Щоб якось вижити, люди змушені були вступати до колгоспів, бо робітників погано, але все-таки годували. Після 1933 року в селі утворилось 4 колгоспи: «Шлях Леніна», імені Петровського, імені 1 Травня, імені Якіра. На хуторі Церковна Долина, що примикав до Жданів, організувався колгосп імені Будьонного. Колгоспи почали швидко розвиватися, підвищувати культуру землеробства. Високі прибутки давали технічні культури, зокрема махорка. Ланки Софії Покидько та Євдокії Литвиненко, одержували її по 50–55 центнерів із гектара. Хороших результатів було досягнуто у тваринництві, особливо у свинарстві. Працівники свиноферми колгоспу імені Петровського здобули право на участь у Всесоюзній сільськогосподарській виставці.

У 1935 році в селі збудовано клуб на 250 місць. Гордістю села був духовий оркестр. У 1936 році відкрився фельдшерсько-акушерський пункт і пологовий будинок. Почали діяти поштове відділення та ощадна каса, семирічна, а згодом і середня школа.

Не оминули наше село репресії 1930-х років. Ми зобов'язані згадати імена тих, хто був безневинно репресований. Це потрібно знати заради відновлення справедливості й пам'яті про людей, які нічим не завинили ні перед народом, ні перед власною совістю.

1. Григорій Пилипович Прокопенко, 1895 р. н., селянин-одноосібник. Вперше засуджений Особливою нарадою при Колегії ДПУ УСРР до 3 років позбавлення волі. Після відбуття покарання проживав у Жданах. Столяр. Удруге заарештований 5 липня 1937 року. Засуджений Особливою трійкою при УНКВС Харківської області 19 вересня 1937 р. до 10 років позбавлення волі. Реабілітований Полтавською обласною прокуратурою 2 листопада та 18 грудня 1989 року.

2. Іван Маркіянович Ярмоленко, 1904 р. н. Уперше заарештований 14 листопада 1930 року. Засуджений Особливою нарадою при Колегії ДПУ УСРР 6 квітня 1931 року до 3 років заслання у Північний край. Удруге заарештований 29 вересня 1937 року. Засуджений Особливою трійкою при УНКВС Полтавської області до 10 років позбавлення волі. Реабілітований Полтавською обласною прокуратурою 21 грудня 1989 року та 24 травня 1995 року.

3. Іван Захарович Галич, 1903 р. н., селянин-одноосібник. Заарештований 25 листопада 1930 року Засуджений Особливою нарадою при Колегії ДПУ УСРР 1 березня 1931 року до 3 років заслання у Північний край. Реабілітований Полтавською обласною прокуратурою 21 лютого 1990 року.

4. Павло Іванович Друженець, 1888 р. н. Заарештований 15 жовтня 1937 року. Засуджений Особливою нарадою при НКВС СРСР 19 грудня 1937 року до розстрілу. Вирок виконано 28 грудня 1937 року. Реабілітований Полтавською обласною прокуратурою 28 вересня 1989 року.

5. Іван Герасимович Ісенко, 1912 р. н., колгоспник. Заарештований 14 серпня 1937 року. Засуджений Полтавським обласним судом 8 грудня 1937 року до 4 років позбавлення волі. Реабілітований Верховним Судом УРСР 10 серпня 1962 року.

6. Петро Васильович Олефіренко, 1898 р. н., селянин-одноосібник. Заарештований 9 листопада 1935 року. Засуджений Харківським обласним судом 20 березня 1936 року до 10 років позбавлення волі з обмеженням прав на 5 років. Реабілітований Верховним Судом УРСР 28 червня 1996 року.

7. Василь Трохимович Пархоменко, 1887 р. н., селянин-одноосібник. Заарештований 25 грудня 1930 року. Засуджений Особливою нарадою при Колегії ДПУ УСРР 22 жовтня 1931 року до 3 років позбавлення волі. Реабілітований Полтавською обласною прокуратурою 21 квітня 1990 року.

8. Антон Олексійович Манойленко, 1908 р. н., селянин-одноосіб-

ник. Уперше заарештований 28 листопада 1930 року. Засуджений Особливою нарадою при Колегії ДПУ УСРР до 3 років позбавлення волі. Вдруге заарештований 7 вересня 1937 року. Засуджений Особливою трійкою при УНКВС Полтавської області 29 вересня 1937 року до 10 років позбавлення волі. Реабілітований Полтавською обласною прокуратурою 10 травня 1989 року та 3 травня 1990 року.

9. Олександр Кузьмич Даценко, 1883 р. н., колгоспник. Заарештований 8 січня 1938 року. Засуджений Військовим трибуналом Харківського ВО 9 червня 1939 року до 5 років позбавлення волі з поразкою в правах на 2 роки. Реабілітований Верховним Судом СРСР 17 січня 1940 року.

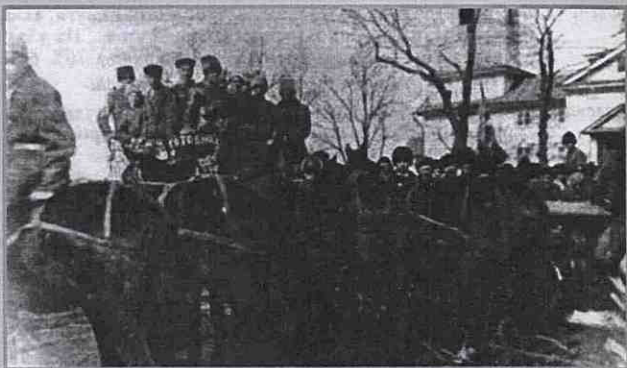
10. Андрій Филімонович Яременко, 1895 р. н. Заарештований 14 березня 1938 року. Засуджений Особливою трійкою при УНКВС Полтавської області 31 березня 1938 року до розстрілу. Вирок виконано 19 травня 1938 року в місті Полтава. Реабілітований Військовим трибуналом КВО 20 листопада 1956 року.

11. Василь Степанович Соколовський, 1914 р. н., червоноармієць. Заарештований 8 вересня 1937 року. Засуджений військовим трибуналом Харківського ВО 21 грудня 1937 року до 7 років позбавлення волі з поразкою в правах на 3 роки. Реабілітований Верховним Судом СРСР 10 липня 1963 року.

12. Петро Гаврилович Пономаренко, 1906 р. н. Заарештований 21 листопада 1937 року. Засуджений Особливою трійкою при УНКВС Полтавської області 4–5 грудня 1937 року до 8 років позбавлення волі. Реабілітований Полтавською обласною прокуратурою 31 березня 1989 року.

13. Іван Сергійович Зубко, 1895 р. н., селянин-одноосібник. Заарештований 12 грудня 1932 року. Засуджений Судовою трійкою при Колегії ДПУ УСРР 28–29 квітня 1933 року до 5 років позбавлення волі. Реабілітований Полтавською обласною прокуратурою 10 березня 1992 року.

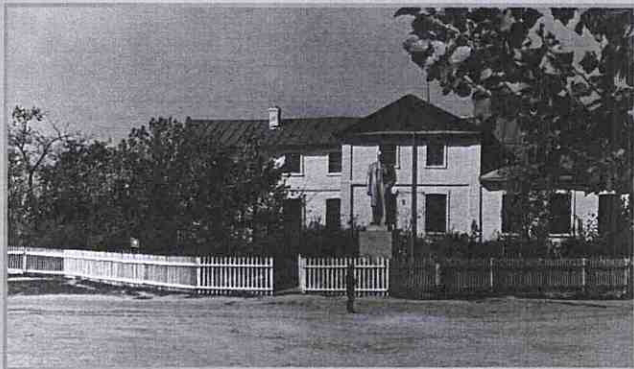
14. Василь Трохимович Пархоменко, 1887 р. н., селянин-одноосібник. Заарештований 25 грудня 1930 року. Засуджений Особливою нарадою при Колегії ДПУ УСРР 22 жовтня 1931 року до 3 років позбавлення волі. Реабілітований Полтавською обласною прокуратурою 21 квітня 1990 року.

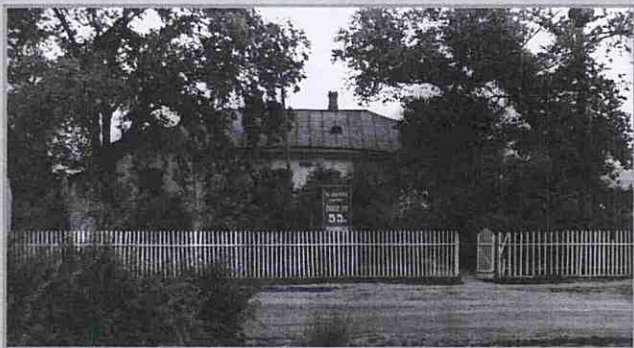
Вїзд у поле. Фото 1930 року

Церковний хор. Фото 1920–1930-х років

*Будинок колишньої Введенської церкви,
перебудованої під школу в 1937 році*

Будинок колишньої Жданівської лікарні